

Advocaat Wim Anker maakt bezwaar tegen de wijze waarop staatssecretaris Dijkhoff wil toetsen of levenslang gestraften terug kunnen keren in de maatschappij. „Laat de gestraften nou snuffelen en snuiven aan de maatschappij.” FOTO JAN DE VRIES

‘Toetsing levenslang is farce’

STEF ALTENA

LEEUWARDEN Het voorstel om na 25 jaar te kijken of een levenslang gestrafte terug kan keren in de maatschappij is een farce, vindt strafleider Wim Anker.

Perspectief voor gevangenen met levenslang op terugkeer in de maatschappij. Het is waar het Leeuwarder advocatenkantoor Anker en Anker – dat 7 van de 36 tot levenslang veroordeelden in Nederland bijstaat – al decennia voor pleit. Maar blij is Wim Anker allerm minst met het voorstel van staatssecretaris Klaas Dijkhoff (Veiligheid en Justitie, VVD), waarover de Tweede Kamer vanavond debatteert.

„Wijs dit af, wil ik zeggen tegen de dames en heren Kamerleden”, aldus Anker. „Men doet alsof we hier heel tevreden mee moet zijn, maar dit wetsvoorstel is nog niet het begin van wat er zou moeten komen.”

In Nederland betekent een levenslange gevangenisstraf daadwerkelijk levenslang. In geen van de andere 27 EU-lidstaten is dit zo. Overall wordt er op een bepaald moment getoetst of een gevangene niet alsnog kan terugkeren in de maatschappij. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens kraakte in 2013 de praktijk in ons land: een uitzichtloze straf is inhumain.

In theorie kan het in Nederland wel, vrijkomen na levenslang. Door gratie van de koning. De laatste keer dat dit gebeurde was in 1986, bij de Utrechtse seriemoordenaar Hans van Zon. Ook ‘Van Z.’ was een cliënt van de Ankers.

De uitspraak van het Europees Hof heeft ervoor gezorgd dat Nederlandse rechtbanken levenslang minder snel of niet langer opleggen. In de zaak van de Drentse ‘moordbroers’ Admilson en Marcos R. zei de rechter in Assen dit in november vorig jaar ook met zoveel woorden. Te-

‘Wijs dit af, wil ik zeggen tegen de dames en heren Kamerleden’

gen de broers was levenslang geëist, maar ze kregen een ‘menschelijke’ straf opgelegd: 30 jaar en 30 jaar cel met tbs.

Staatssecretaris Klaas Dijkhoff stelt nu voor een commissie van rechters, psychologen en psychiaters na 25 jaar te laten beoordelen of een levenslang gestrafte er klaar voor is om vrij te komen. Zo’n toets is op zich heel goed nieuws, vindt Anker: gevangenen zullen ongetwijfeld opleven van het idee een kans te hebben levend buiten te komen.

„Maar verder is dit een slap voorstel en niet Straatsburg-proof”, zegt Anker, doelend op het Europees Hof.

In de toetsingscommissie houdt de staatssecretaris een vinger in de pap. „Zo’n politieke passant moet uit dit proces worden gegumd”, vindt Anker. Wat hem betreft wordt het een puur rechterlijke instantie die de beoordeling van de gevangene doet.

Zijn tweede punt van kritiek is dat de staatssecretaris de eerste 25 jaar van ‘levenslang nieuwe stijl’ als pure straf ziet. Dus zonder resocialisatie of proefverlof. „Laat de gestraften nou snuffelen en snuiven aan de maatschappij.” Doe je dit niet, dan zal een dader na een kwarteeuw dus ook nooit klaar zijn voor terugkeer in de normale wereld.

Komt dit wetsvoorstel er ongewijzigd door, dan zullen rechters het volgens Anker blijven vertikken om levenslang op te leggen. „En dan komt er over vijf jaar weer een wetswijziging. Doe het nou in één keer goed.” Kijk naar Aruba en Curaçao, zegt Anker. Daar volgt een toetsing door de rechter na twintig jaar.